

تحلیل موانع کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران

لقمان کشاورز^{۱*}، سعید مهری شندی^۲

۱. دانشیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور

۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور

تاریخ دریافت: ۹۴/۰۷/۰۴ تاریخ پذیرش: ۹۵/۰۱/۲۲

Analysis of the Barriers to Entrepreneurship in Sport from the Perspective of M.A Students of physical education and sport sciences at the University of Tehran

L. Keshavarz^{2*}, S. Mehri Shandi²

1. Professor, Department of Physical Education, Payame Noor University

2. M.A., Payame Noor University

Received: (2015. Sep. 26)

Accepted: (2016. Apr. 10)

Abstract

The purpose of this research was to analyze the barriers to entrepreneurship in sport from the perspective of M.A students of physical education and sport sciences at the Tehran University. Statistical population of this study included 240 M.A. students of physical education and sport sciences who were studying at the Tehran University. Based on Morgan table, 148 students were randomly selected as research samples. To achieve the research goals self-made questionnaire was used. Validity of the questionnaire was confirmed by 15 experts of sport management, and construct validity of the questionnaire was confirmed by factor analysis method. Its reliability was studied in a pilot study with 30 subjects and calculated as 0.93 respectively. For data analysis the descriptive statistics and inferential statistics methods, including exploratory factor analysis with Varimax rotated matrix and Freidman test by application of SPSS software were used. The result of research indicated that there are seven obstacles affecting the development of entrepreneurship in sports in order of priority family factors, personality factors, educational factors, scientific and professional factors, financial factors, social and cultural factors, and legal factors.

Keywords

sport entrepreneurship, barriers of entrepreneurship, physical education students, university of Tehran

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تحلیل موانع کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران بود. جامعه آماری تحقیق همه ۲۴۰ دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران بود که بر اساس جدول مورگان به طور تصادفی ۱۴۸ دانشجو به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. برای دستیابی به اهداف تحقیق از پرسشنامه‌ی ۳۵ سؤالی محقق ساخته استفاده شد که روایی صوری و محتوایی آن به تایید ۱۵ تن از متخصصین مدیریت ورزشی رسید و روایی سازه آن با تحلیل عاملی تایید شد. پایایی پرسشنامه نیز در یک آزمون مقدماتی با ۳۰ آزمودنی و با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۳ محاسبه شد. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی از تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش واریمکس و آزمون فریدمن با کمک نرم افزار SPSS.V.16 استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد هفت مانع مؤثر بر عدم توسعه‌ی کارآفرینی در ورزش به ترتیب اولویت عبارتند از موانع خانوادگی، شخصیتی، پرورشی، علمی - تخصصی، مالی، فرهنگی - اجتماعی و قانونی.

کلید واژه‌ها

کارآفرینی ورزشی، موانع کارآفرینی، دانشجویان تربیت بدنی، دانشگاه تهران

مقدمه

قرن بیست و یکم، عصر رقابت بر سر منابع و سرمایه‌هاست و کشورهای بزرگ صنعتی که فاتحان این عرصه‌اند، بهره‌وری از منابع و سرمایه‌ها را در سرلوحه‌ی کار خود قرار داده و در پرتو افراد تحصیل کرده و متخصص، چرخ‌های رشد و توسعه را به حرکت درآورده و به ابداعات و نوآوری‌هایی دست یافته‌اند. در این راستا برای توسعه در هر سازمان و هر کشوری مستلزم توجه به یک سری از عوامل است که بتواند مسیر پیشرفت و توسعه را از طریق خلاقیت و نوآوری فراهم سازد. از این رو به نظر می‌رسد یکی از عواملی که بتواند در هر حوزه به ویژه حوزه ورزش و تربیت بدنی موجب رونق کسب و کار فارغ‌التحصیلان این رشته گردد، کارآفرینی باشد. چرا که کارآفرینی این قابلیت را دارد که جامعه را به سمت تغییرات تکنیکی و مبتکرانه سوق داده و موجب رشد اقتصادی شده و دانش جدید را به خدمات و محصولات نو تبدیل و بر ایجاد اشتغال، بالا رفتن کیفیت زندگی، توزیع مناسب درآمد، کاهش اضطراب‌های اجتماعی و بهره‌وری از منابع ملی شود (صادقی و ملکی نیا، ۱۳۹۰). در واقع کارآفرینی در عمل توانایی خلق یک چیز از هیچ است (بورن^۱، ۲۰۱۰). به عبارتی هر نوع کوشش در ایجاد کسب و کار جدید یا فعالیت‌های جدید مخاطره آمیز همچون خود اشتغالی، ایجاد یک سازمان جدید و یا توسعه‌ی سازمانی با استفاده از یک فرد، یک گروه و یا سازمانی که از قبل تاسیس شده، کارآفرینی نامیده می‌شود (زامپتاکیس و همکاران^۲، ۲۰۰۹). واژه کارآفرینی نزدیک به ۲۰۰ سال است که استفاده می‌شود. تاکید سنتی کارآفرینی بر تلاش‌هایی بود که یک فرد، یک بینش را به یک کسب و کار موفق تبدیل می‌کرد. اما در این اواخر کارآفرینی به عنوان فرایندی که می‌تواند در سازمان‌ها و جوامع مختلف با هر نوع و اندازه‌ای اتفاق بیافتد، مفهوم پردازی شده است (زامپتاکیس و همکاران، ۲۰۰۹). در این راستا فرایند کارآفرینانه دارای عناصر و نگرش و رفتاری است که از نظر نگرشی به تمایل یک فرد یا سازمان برای استفاده از فرصت‌های جدید و حس مسئولیت برای تغییر خلاقانه اشاره دارد. برخی مواقع به این تمایل‌ها به عنوان گرایش کارآفرینانه اشاره شده است (بورن، ۲۰۱۰). از نظر رفتاری نیز کارآفرینی شامل مجموعه‌ای از فعالیت‌های مورد نیاز برای ارزیابی فرصت، تعریف مفهوم کسب و کار، ارزیابی و به دست آوردن منابع مورد نیاز و سپس اقدام به انجام فعالیت‌های مخاطره آمیز

است (نظری و همکاران، ۲۰۱۲). در این رابطه کارآفرینی در ورزش را می‌توان فرآیند استفاده از فرصت‌های موجود در ورزش دانست. فرصت‌هایی که در ظاهر ممکن است تهدید یا کمبود به نظر آیند یا مورد توجه خاصی نباشند. ایجاد شغل‌های جدید، نوآوری در محصولات و خدمات ورزشی و تبدیل کمبودها به فرصت‌هایی برای اشتغال یا ایجاد بازار کار جدید، مسائلی است که در کارآفرینی ورزشی می‌توان به آنها پرداخت. هرچند ورزش، پدیده‌ای شناخته شده است و در صورت شناسایی، می‌توان از آن به عنوان راه‌هایی به منظور کارآفرینی در ورزش استفاده کرد (فروغی‌پور، ۱۳۸۶). در این راستا علیرغم توسعه کارآفرینی در بسیاری از حوزه‌ها و رشته‌های تحصیلی مختلف، به نظر می‌رسد کارآفرینی در ورزش به جایگاه واقعی خود نرسیده است. به طوری که با توجه به وجود رشته‌های متعدد در علوم ورزشی، وجود علاقه‌مندان زیاد در حوزه ورزش مانند ورزشکاران، باشگاه‌های ورزشی، رویدادهای بزرگ و کوچک ورزشی در سطوح ملی و بین‌المللی، وجود فارغ‌التحصیلان متعدد در رشته‌های مرتبط با علوم ورزشی و همچنین وجود بسترهای مناسب برای فعالیت و اشتغال‌زایی در حوزه ورزش، به نظر می‌رسد کارآفرینی در ورزش رونق زیادی نداشته و توسعه کارآفرینی در ورزش با چالش‌هایی مواجه است. همچنین بسیاری از پژوهش‌های انجام شده در خصوص کارآفرینی ورزش از زوایای مختلف به مفهوم کارآفرینی در ورزش پرداخته‌اند. به طوری که یدله‌ی فارسی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی دریافتند که موانع کارآفرینی در ورزش عبارتند از میزان سرمایه گذاری زیربنایی دولت در ورزش، توجه به کیفیت محصولات و خدمات، میزان تشویق، جو و فضای عمومی حاکم بر جامعه برای خلق ایده‌های نو، میزان رقابت در بازار ورزشی، زیر ساخت‌های کسب و کار، ارتباطات، حمل و نقل، خدمات بیمه و خدمات بانکی. جوادیان صراف و شجیع (۱۳۸۸) در پژوهشی پذیرش خطر مالی توسط کارآفرینان ورزشی را اصلی ترین مانع کارآفرینی در این رشته بیان نمودند و اظهار داشتند که مشکل تأمین سرمایه، سیاست‌های دولت، رشته تحصیلی، نبود فرصت‌های شغلی و کمبود راهنمایی و مشاوره مهم‌ترین مشکلات فرارو در راه اندازی کسب و کارهای ورزشی محسوب می‌شود. غلامی (۱۳۸۷) نیز در پژوهشی موانع کارآفرینی در ورزش کشور را تنها محدود و منحصر به جنبه‌ی صرف اشتغال و کسب و کارهای کوچک بیان کرده و بر مفهوم گسترده و با ارزش آن تأکید نکرده است. پورکیانی و عبدلی (۱۳۸۸) نیز در پژوهشی دریافتند جو سازمانی باز در دانشکده‌ها و گروه‌های تربیت بدنی در رشد و پرورش روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان

1 . Boren

2 . Zampetakis et al

است که از مهم‌ترین عوامل عدم توسعه فناوری در ورزش می‌توان به موانع رفتاری، محیطی و ساختاری اشاره کرد. همچنین عدم توسعه ورزش قهرمانی در استان مازندران از مهم‌ترین دلایل عدم رونق کارآفرینی در ورزش می‌باشد. مطالعات نجفی و همکاران (۲۰۱۴) بیانگر این است که بین هوش هیجانی و ابعاد کارآفرینی دانش آموزان سوم دبیرستان ارتباط معناداری وجود دارد.

همان طوری که مطالعه مبانی نظری و ادبیات پیشینه نشان می‌دهد توسعه کارآفرینی در حوزه‌های مختلف و کشورهای متعدد به دلایل مختلف مربوط می‌باشد. اما با توجه به این که انتظار بر این است فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف تحصیلی به ویژه فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف علوم ورزشی، در وضعیت کنونی کشور، متکی به اشتغالزایی توسط دولت نباشند و خود نیز از علم آموخته شده در دوران تحصیل برای ایجاد کارآفرینی و اشتغالزایی برای خود و سایر افراد جامعه اقدام‌های مثبت و عملی بردارند، و نظر به این کارآفرینی توسط این گونه افراد علیرغم وجود حوزه‌های مختلف کاری در ورزش با چالش‌هایی مواجه می‌باشد، پژوهش حاضر در صدد است به این سؤال پاسخ دهد که موانع کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران به عنوان یکی از دانشگاه‌های مادر و فعال در حوزه علوم ورزشی چیست؟

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی بود که به شکل میدانی انجام شد. جامعه‌ی آماری پژوهش را ۲۴۰ دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران تشکیل می‌دهند که در گرایش‌های مختلف موجود این رشته در دانشگاه تهران در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۰-۹۱ مشغول به تحصیل بودند، تشکیل می‌دادند که از این تعداد بر اساس جدول مورگان تعداد ۱۴۸ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. به منظور شناسایی موانع مؤثر بر کارآفرینی در ورزش، از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. شایان ذکر است سؤالات پرسشنامه بر مبنای مطالعه ادبیات پیشینه و مطالعات کتابخانه‌ای استخراج و در پرسشنامه گنجانده شد. روایی صوری و محتوایی آن به تایید ۱۵ تن از متخصصین مدیریت ورزشی رسید. همچنین با توجه به این که در تحلیل عاملی واریانس مشترک همه گویه‌ها بیشتر از ۰/۵ گزارش گردید، همه گویه‌ها برای تحلیل عاملی استفاده شد. به بیان دیگر پرسشنامه دارای روایی سازه بود.

مؤثر است. نصیر زاده و همکاران (۱۳۹۲) در ارزیابی کارآفرینی مدیران کل سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران بیان کردند که برای اعتلای کارآفرینی ورزشی پرورش ویژگی‌های شخصیتی مدیران ضروری است. فراهانی و همکاران (۱۳۹۲) نیز در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که وام‌های کم بهره، معافیت‌های مالیاتی، تأمین سرمایه، برنامه‌های تأمین اعتبار، محتوای برنامه‌های آموزشی برای ایجاد خلاقیت و نوآوری و ایجاد نگرش مثبت به کارآفرینی در سطوح مختلف جامعه خصوصاً دانش آموختگان دانشگاه‌ها می‌تواند به رشد کارآفرینی کمک شایانی نماید. احمدی و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه‌ای دریافته‌اند عوامل محیطی بر ویژگی‌های کارآفرینانه دانشجویان تأثیر دارد. همچنین یافته‌های کریمی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی موید این است که عوامل محیطی از طرف خانواده و آشنایان و حمایت دانشگاهی بر قصد کارآفرینی دانشجویان تأثیر معناداری دارد، ولی عوامل فرهنگی و حمایت محیطی و موانع محیطی درک شده، اثر مستقیم معناداری بر قصد کارآفرینی دانشجویان ندارد. هنری و مندعلیزاده (۱۳۹۲) توجه به آموزش کارآفرینی را به منظور ارتقای توانمندی‌های نیروی انسانی، بویژه دانش آموختگان برای ارتقاء کارآفرینی لازم می‌دانند. غلام پور و کلیچ (۱۳۹۱) بر اثربخشی دوره‌های آموزش کوتاه مدت مهارت‌های کارآفرینی برای دانشجویان و دانش آموختگان مازندران تأکید داشتند. فراهانی و همکاران (۱۳۸۹) نیز در مطالعه‌ای دریافته‌اند دروس تخصصی تربیت بدنی را در پرورش زمینه‌های عملی مهارت کارآفرینی مناسب نمی‌دانند. حمیدی پور و جانانی (۲۰۱۴) در پژوهشی دریافته‌اند کارآفرینی مدیران باشگاه‌های ورزشی در حد مطلوب قرار دارد. بین میزان کارآفرینی مدیران مرد و زن تفاوت آماری معناداری وجود ندارد. همچنین بین میزان تعادل در ریسک‌پذیری، کنترل درونی، نیاز به موفقیت، سلامت فکری، تحمل ابهام و عمل‌گرایی مدیران کارآفرین مرد و زن ورزشی تفاوت آماری معناداری وجود ندارد. یافته‌های عاشوری و همکاران (۲۰۱۳) در مطالعه‌ای نشان داد کارآفرینی ورزشی در استان مازندران در وضعیت مطلوبی قرار ندارد. نتایج پژوهش هاریسون^۳ و همکاران (۲۰۰۸) نشان داد از مهم‌ترین موانع توسعه کارآفرینی در ورزش می‌توان به عدم تمایل کارآفرینان برای فعالیت در حوزه ورزش و عدم استفاده بهینه از فناوری‌های نوین در ورزش نام برد. یافته‌های پژوهش رضایی (۲۰۱۱) مبین این

جدول ۲ نشان می‌دهد با توجه به این که ضریب KMO بیشتر از ۰/۷ می‌باشد، اندازه نمونه‌ها برای تحلیل عاملی مناسب است. همچنین با توجه به این که میزان آزمون بارتلت از ۰/۰۵ کوچک‌تر است، بنابراین گویه‌ها ارتباط معناداری برای فراهم کردن یک مبنای معقول برای تجزیه و تحلیل موانع مؤثر بر کارآفرینی ورزشی را دارند. به بیان دیگر تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار مدل عاملی موانع مؤثر بر کارآفرینی ورزشی مناسب است.

پایایی پرسشنامه نیز در یک مطالعه مقدماتی با ۳۰ آزمودنی و با آلفای کرونباخ ۰/۹۳ محاسبه شد. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی میانگین، انحراف استاندارد، جدول توزیع فراوانی و درصد و آمار استنباطی از جمله KMO، آزمون بارتلت، تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش واریمکس و آزمون فریدمن با کمک نرم افزار SPSS.v.16 استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

نتایج جدول یک ویژگی‌های فردی نمونه‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۱. اطلاعات مربوط به ویژگی‌های فردی آزمودنی‌ها

جنسیت	فراوانی	درصد	وضعیت تأهل	فراوانی	درصد	رده سنی (سال)	فراوانی	درصد	سال ورود به دانشگاه	فراوانی	درصد	گرایش تحصیلی	فراوانی	درصد
زن	۵۲	۲۵،۱	مجرد	۹۵	۶۴،۲	۲۳-۲۵	۷۱	۴۸	۱۳۸۸	۱۲	۸،۱	مدیریت ورزشی و برنامه ریزی ورزشی	۶۱	۴۱،۲
مرد	۹۶	۶۴،۹	متاهل	۵۳	۳۵،۸	۲۶-۲۸	۱۶	۲۷	۱۳۸۹	۴۱	۲۷،۷	فیزیولوژی ورزشی	۵۸	۳۹،۲
مجموع	۱۴۸	۱۰۰	مجموع	۱۴۸	۱۰۰	۲۹-۳۱ و بیشتر	۲۱	۱۴،۲	۱۳۹۰	۷۵	۵۰،۷	آسیب شناسی و حرکات اصلاحی	۲۳	۱۵،۵
						مجموع	۱۴۸	۱۰۰	مجموع	۱۴۸	۱۰۰	رفتار حرکتی	۲	۱،۴
												روانشناسی ورزشی	۱۴۸	۱۰۰
												مجموع		

جدول ۲. نتایج تحلیل عاملی آزمون بارتلت و KMO پرسشنامه

آزمون کرویت بارتلت			شاخص KMO
P	df	2χ	
۰/۰۰۱	۵۹۵	۲۹۷۶/۴۷۹	۰/۷۹۴

جدول ۳. موانع و مشکلات کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران

عوامل	% واریانس هر عامل	بار عاملی	پرسش‌ها	آلفای کرونباخ
عامل ۱	مواع خانوادگی (۱۸/۴۱)	۰/۶۱۰ ۰/۵۷۲ ۰/۵۳۶ ۰/۶۷۱ ۰/۵۵۴	رابطه‌ی والدین با فرزندان دارایی و ثروت والدین محیط خانوادگی پویا و خلاق آشنایی خانواده با نوآوری و کارآفرینی سهام و نقش ورزش در سید خانوار	۰/۸۳۲
عامل ۲	مواع شخصیتی (۱۵/۳۲)	۰/۷۴۱ ۰/۶۸۱ ۰/۷۳۰ ۰/۶۵۰ ۰/۷۹۲ ۰/۴۷۳	انگیزه و توان شخصی کارآفرین برای تحمل شکست و پیشرفت و نتیجه‌ی عملکرد نیاز مخاطره‌پذیری و ریسک‌کردن برای کارآفرین شدن در بخش ورزش خلاقیت و نوآوری فرد کارآفرین توانایی شناخت تیم‌های کاری اعتقاد فرد کارآفرین به اینکه برای رسیدن به هدف به انرژی درونی خود، تلاش و عملکرد خویش اتکا کند و مسئولیت اعمال و تصمیمات خود را بپذیرد	۰/۸۱۲
عامل ۳	مواع پرورشی (۱۲/۹)	۰/۷۲۳ ۰/۷۴۱ ۰/۷۵۸ ۰/۷۶۳	ایجاد فرصت‌های خلاقیت توسط خانواده ایجاد فرصت‌های خلاقیت توسط سیستم آموزشی کشور ایجاد شرایط مساوی و یکسان در تربیت کارآفرینان ورزشی در نقاط مختلف کشور تجربیات کارآفرینی والدین	۰/۷۹۴

عوامل	% واریانس هر عامل	بار عاملی	پرسش ها	آلفای کرونباخ
		۰/۶۹۲	وجود اساتید ماهر و خلاق برای تربیت کارآفرینان ورزشی	
عامل ۴	موانع علمی-تخصصی (۸/۶۳)	۰/۷۸۴ ۰/۷۸۲ ۰/۵۶۳ ۰/۶۵۸ ۰/۷۴۱	سرفصل دروس اصلی تربیت بدنی وجود جو و فضای مناسب و رقابتی در سیستم آموزشی وجود آموزش های فوق برنامه برای ایجاد و رشد مهارت های کارآفرینی دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی سطح تحصیلات کارآفرین بهره گیری از تحقیقات و طرح های علمی پژوهش ورزشی	۰/۸۶۱
عامل ۵	موانع مالی (۶/۷)	۰/۶۸۲ ۰/۵۳۴ ۰/۴۹۳ ۰/۴۸۲ ۰/۴۶۱	سرمایه ی اولیه و تأمین نقدینگی کارآفرین بهره ی بالای وام های بانکی قیمت بالای تجهیزات تولیدی بخش خصوصی و جذب حامیان مالی ورزشی توانایی کارآفرینان ورزشی جهت تهیه ی مواد اولیه	۰/۷۹۶
عامل ۶	موانع فرهنگی-اجتماعی (۵/۲)	۰/۵۸۰ ۰/۶۷۸ ۰/۶۶۵ ۰/۶۴۹ ۰/۶۸۱	تشویق و حمایت از کارآفرینان ورزشی بر اساس عملکرد کارآفرینی ورزشی نوسانات اقتصادی در دوره های گذشته و دستیابی افراد به پول های بادآورده و تأثیر آن بر اذهان مردم که دستیابی به پول و درآمد لزوماً با انجام کار همراه نیست احترام جامعه به افرادی که از طریق کارآفرینی به موفقیت های مالی می رسند رسانه های عمومی در تبیین فرهنگ کارآفرینی وجود مراکزی برای کمک به کارآفرینی و کارآفرینان ورزشی	۰/۸۵۳
عامل ۷	موانع قانونی (۴/۶۵)	۰/۷۰۲ ۰/۷۶۹ ۰/۷۳۳ ۰/۷۹۷ ۰/۷۸۸	شفافیت قوانین و مقررات کشور در توسعه ی کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی قوانین و مقررات دست و پا گیر اخذ وام های بانکی و صادرات محصولات وجود بیمه ی محصولات ورزشی توسط شرکت های بیمه تصویب قوانین لازم جهت امنیت سرمایه گذاری در حوزه ی ورزش کشور اجرای کامل سیاست خصوصی سازی (اصل ۴۴) و رفع موانع قانونی جهت واگذاری باشگاه های ورزشی دولتی	۰/۸۷۳

تعداد نمونه	۱۴۸
خی دو	۴۶۱/۷۲۶
درجه آزادی	۶
سطح معناداری	۰/۰۰۱

جدول ۵. رتبه بندی موانع بر اساس بیشترین میانگین

عامل	رتبه	میانگین	انحراف استاندارد
موانع خانوادگی	۱	۴/۱۵۴	۰/۶۱
موانع شخصیتی	۲	۴/۰۹۲	۰/۵۹
موانع پرورشی	۳	۳/۹۲۸	۰/۴۹
موانع علمی-تخصصی	۴	۳/۸	۰/۸۵
موانع مالی	۵	۳/۳۲	۰/۵۸
موانع فرهنگی-اجتماعی	۶	۳/۳۱	۰/۸۶
موانع قانونی	۷	۳/۱	۰/۹۷

نتایج جدول ۳ نشان می دهد با توجه به بار عاملی بیشتر از ۰/۳ تنها هفت عامل برای موانع و مشکلات کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران انتخاب شد. همچنین به طور کلی این ۷ عامل ۷۱/۸۱ درصد از واریانس موانع مؤثر بر کارآفرینی ورزشی را بیان می کند.

جدول ۴ و ۵ نشان می دهد که با توجه به سطح معناداری که کمتر از ۰/۰۵ است، بین اولویت عوامل موانع و مشکلات کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین ترتیب اولویت موانع عبارتست از عوامل خانوادگی، عوامل شخصیتی، عوامل پرورشی، عوامل علمی - تخصصی، عوامل مالی، عوامل فرهنگی - اجتماعی و عوامل قانونی.

جدول ۴. نتیجه آزمون فریدمن

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر تحلیل موانع کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران بود. نتایج پژوهش نشان داد هفت مانع مؤثر بر کارآفرینی در ورزش به ترتیب اولویت عبارتند از موانع خانوادگی، موانع شخصیتی، موانع پرورشی، موانع علمی - تخصصی، موانع مالی، موانع فرهنگی - اجتماعی و موانع قانونی. که نتایج پژوهش با یافته‌های پورکیانی و همکاران (۱۳۸۸)، جوادیان و همکاران (۱۳۸۰)، غلام پور و همکاران (۱۳۹۱)، غلامی (۱۳۸۷)، فراهانی و همکاران (۱۳۹۲)، هنری و مندعلیزاده (۱۳۹۲)، صادقی و همکاران (۱۳۹۰)، فروغی و همکاران (۱۳۸۶)، کریمی و همکاران (۱۳۹۰)، فراهانی و همکاران (۱۳۸۹)، نصیرزاده و همکاران (۱۳۹۲)، یداللهی و همکاران (۱۳۹۰)، عاشوری و همکاران (۲۰۱۳)، حمیدی پور و همکاران (۲۰۱۴)، نجفی و همکاران (۲۰۱۴)، رضایی (۲۰۱۱) و نظری (۲۰۱۲) که هر کدام در پژوهش خود به بخشی از موانع یافت شده در پژوهش حاضر اشاره داشته‌اند، همخوانی دارد. از آنجا که خانواده، شرایط خانوادگی و والدین در تولید افکار کارآفرینانه فرزندان می‌تواند نقش داشته باشد، لذا والدین مهم‌ترین نقش را در تولید تفکر کارآفرینی در دانشجویان به ویژه دانشجویان رشته تربیت بدنی می‌توانند داشته باشند. چرا که والدین بیشتر از هر فردی از توانمندی‌های بالقوه فرزندان خود اطلاع داشته و با استفاده از این شناخت می‌توانند مسیر شغلی فرزندان خود را با توجه به رشته تحصیلی و همچنین توانمندیها و استعدادهای بالقوه هدایت کنند و فرزندان خود را خلاق و نوآور پرورش دهند. چرا که کارآفرینی، فرآیندی اکتسابی است و خانواده در شکل‌گیری این فرآیند نقش اساسی را ایفا می‌کند. از این رو خانواده می‌تواند عنصر پویایی و تحرک را به ژرفای وجود فرزندان خود تزریق کند. اما به نظر می‌رسد با توجه به مشکلات اقتصادی بسیاری از خانواده‌ها و اشتغال به کار والدین تا دیر وقت، توجه خانواده‌ها به موضوع خلاقیت و کارآفرینی فرزندان خود تا حد زیادی مورد فراموشی قرار گرفته است. از سویی دیگر بسیاری از خانواده‌ها نسبت به شناخت کارآفرینی به ویژه کارآفرینی در ورزش از شناخت و دانش محدودی برخوردار هستند. در این راستا توصیه می‌شود دانشکده‌های تربیت بدنی کارگاه‌های کارآفرینی در ورزش را به طور مشترک بین والدین و دانشجویان برگزار نمایند تا به طور همزمان هم دانشجویان و هم والدین آن‌ها نسبت به جنبه‌های کارآفرینی در ورزش شناخت بیشتری پیدا کنند تا با افزایش دانش آن‌ها نسبت به کارآفرینی و همکاری دانشجویان با خانواده‌ها شاهد رونق کارآفرینی در ورزش

باشیم. یکی دیگر از موانع کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دانشجویان مربوط به عامل شخصیتی است. کارآفرینان ویژگی‌های شخصیتی مشترک و قابل تأملی دارند. البته این ویژگی‌ها منحصر به فرد نبوده و هر یک از کارآفرینان بالقوه و بالفعل به یک نسبت از این ویژگی‌ها و قابلیت‌ها برخوردار نیستند و بازگو کردن این ویژگی‌ها برای کارآفرینان بالقوه و بالفعل سبب تقویت و تشویق احتمالی آن‌ها می‌شود و فرد با شنیدن این ویژگی‌ها سعی می‌کند آنها را در خود ایجاد کند و سبب میل و رغبت بیشتر افراد به کارآفرینی خواهد شد. البته لازم به ذکر است که خصوصیات شخصی هم ذاتی هستند و هم اکتسابی و شرایط کودکی مانند فقر، از دست دادن والدین و ... در پنج سال اول زندگی بیشترین تأثیر را در زندگی و شکل‌گیری شخصیت افراد دارد و در این دوران جو اجتماعی، اقتصادی، روانی و محیطی اطراف افراد بر شخصیت او تأثیر می‌گذارد. اما تکامل ویژگی‌های شخصیتی و شخصیت فرد پس از سال‌ها تجربه حاصل می‌شود. بنابراین می‌توان بسیاری از ویژگی‌های شخصیتی را پرورش داد و به کمک آن در کارآفرینی به موفقیت دست یافت. در این رابطه لازمی توفیق جامعه در کارآفرینی ورزشی، داشتن ویژگی‌های خاص شخصیتی مانند انگیزه و توان، مخاطره‌پذیری و ریسک، خلاقیت و نوآوری و ... در افراد جامعه می‌باشد. در این راستا توصیه می‌شود در دروس مدارس و دانشگاه‌ها به ویژه دروس رشته‌های مختلف علوم ورزشی در مقاطع تحصیلی دروسی پیش بینی شود که از دوره مدارس نسبت به تقویت انگیزه، مخاطره‌پذیری، خلاقیت و نوآوری اقدام شود. همچنین در کوتاه مدت می‌توان از افرادی که دارای تجارب موفق در انگیزه، مخاطره‌پذیری، خلاقیت و نوآوری هستند، برای برگزاری کارگاه‌های آموزشی در دانشکده‌های تربیت بدنی دعوت به عمل آید تا تجارب خود را در اختیار دانشجویان رشته‌های مختلف علوم ورزشی قرار دهند تا این احساسات در دانشجویان بیدار شده و همچنین به مرور تقویت شود.

مانع دیگر تأثیرگذار در کارآفرینی ورزشی پرورشی می‌باشد. زمانی تصور می‌شد که کارآفرینان به جای ساخته شدن، متولد می‌شوند. اما امروزه شواهد کافی وجود دارد که نشان می‌دهد صفات کارآفرینی می‌تواند در نتیجه آموزش دوران کودکی، استقلال، به خود متکی بودن و در معرض ارزش‌های فرهنگی به خصوص مرتبط با کار و صنعت قرار گرفتن پرورش یابد (فروغی پور و همکاران، ۱۳۸۶). از اینرو با توجه به این که کارآفرینی ورزشی از طریق آموزش قابلیت بهبود دارد، به نظر می‌رسد مراکز آموزشی و همچنین مدیران فدراسیون‌های ورزشی نسبت به موضوع کارآفرینی باید توجه و حساسیت بیشتری داشته

دولت به تصویب برسد تا از کارآفرینان ورزشی حمایت ویژه‌ای شود و با در اختیار گذاشتن وام‌های کم بهره و طولانی مدت زمینه لازم برای رفع سرمایه اولیه کارآفرینان ورزشی برطرف شود. در این راستا توصیه می‌شود در ساختار تشکیلاتی وزارت ورزش و جوانان، ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها و همچنین فدراسیون‌ها و هیات‌های ورزشی، واحد کارآفرینی تشکیل گردیده و با شناسایی کارآفرینان ورزشی و سرمایه‌گذاران علاقه‌مند سرمایه‌گذاری در ورزش مشکل مالی کارآفرینان با یک رویکرد بر-برد بین کارآفرینان ورزشی و سرمایه‌گذاران برطرف شود.

یکی دیگر از موانع کارآفرینی ورزش مانع فرهنگی - اجتماعی است. بررسی موانع فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر کارآفرینی ورزشی از ابعاد فراموش شده کارآفرینی در حوزه‌ی ورزش است که به نظر می‌رسد ناشی از نگاه تک بعدی به کارآفرینی ورزشی تا به امروز بوده است. زیرا زمینه‌های اجتماعی افراد مانند ویژگی‌های خانوادگی، آداب و رسوم جامعه، میزان مشارکت و همکاری دوستان، همسایگان، اقوام جامعه و دولت و ... است که می‌توانند افراد را در توفیق یا عدم توفیق در کارآفرینی ورزشی یاری کنند. با مطالعه زندگی‌نامه و سخنان کارآفرینان می‌توان دریافت که کارآفرینان معمولاً دارای فرهنگی هستند که در آن فرهنگ نگرش ویژه‌ای به فعالیت‌های کارآفرینانه بوده است (بورن، ۲۰۱۰). از سوی دیگر با نوسانات اقتصادی و بوجود آمدن شغل‌های کاذب بسیاری از جوانان تمایل دارند ره صد ساله را در یک شب طی کرده و بدون تحمل سختی و مشقت کار، سرمایه هنگفتی را در مدت زمان کوتاه به دست آورند. وجود چنین نگرشی در بین بسیاری از آحاد جامعه به طور یقین بر موضوع کارآفرینی و به ویژه کارآفرینی ورزشی آسیب جدی وارد خواهد ساخت. از اینرو برای تغییر چنین نگرشی در جامعه ضروری است، نهادهای ورزشی کشور و همچنین دانشکده‌های مجری علوم ورزشی با همکاری صدا و سیما نسبت به تغییر نگرش مردم و جوانان ورزشکار و همچنین دانشجویان رشته‌های مختلف علوم ورزشی از طریق تولید برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی اقدام کنند تا فرهنگ و دید مردم نسبت به کارآفرینی تغییر کرده و این فرهنگ تقویت پیدا کند.

آخرین مانع کارآفرینی ورزشی از دیدگاه دانشجویان مانع قانونی است. دولت از جمله نهادهایی است که بر بسترسازی لازم در اقتصاد کشور نقش بارز و بی‌بدیلی دارد. زیرا دولت می‌تواند با استفاده از حق انحصاری خود در وضع قوانین و مقررات آثار زیادی بر روابط و فعالیت‌های کارگزاران و بازیگران

باشند. در این راستا ضروری است مدیران دانشکده‌های تربیت بدنی نسبت به پرورش مدرسین کارآفرینی باید اهتمام ویژه‌ای داشته باشند. در این راستا توصیه می‌شود افراد مزبور با همکاری دانشکده‌های کارآفرینی نسبت به تربیت مدرسین کارآفرینی ورزشی اقدام کنند تا موضوع پرورش بعد کارآفرینی توسط متخصصین کارآفرینی ورزشی در دانشکده‌های تربیت بدنی و همچنین رشته‌های مختلف ورزشی فراهم گردد.

از دیگر موانع کارآفرینی ورزشی از دیدگاه دانشجویان علمی - تحصیلی است. در عصر اطلاعات، به دلیل رشد بالای فناوری و رقابت شدید بر خلاف گذشته تحصیلات و آموزش کارآفرین اهمیت خاصی پیدا کرده است. همانطور که قبلاً نیز اشاره شد بر خلاف گذشته که معتقد بودند کارآفرینان و کارآفرینی ورزشی از طریق آموزش و پرورش توسعه نمی‌یابد امروزه، به کارآفرینی به عنوان رشته‌ای علمی توجه می‌شود و دولت می‌تواند از طریق وزارت خانه‌های آموزش و پرورش، علوم تحقیقات و فناوری و مؤسسات وابسته به خود ضمن تعریف مفهوم کارآفرینی، علی‌الخصوص کارآفرینی ورزشی و افزایش سطح دانش افراد، کمک شایانی به رشد و توسعه آن کند. از این‌رو با توجه به توسعه رشته تربیت بدنی در سال‌های اخیر و بوجود آمدن رشته‌های مختلف علوم ورزشی با گرایش‌های متعدد، اما خلا ایجاد گرایش کارآفرینی ورزشی در بین گرایش‌های مختلف مدیریت ورزشی بیشتر از سایر موارد مشاهده می‌شود. در این راستا توصیه می‌شود از آنجا که کمیته تربیت بدنی در حال بازنگری در گرایش‌ها و رشته‌های مختلف علوم ورزشی است، مسئولین مربوطه با دیدی مثبت به گرایش کارآفرینی ورزشی نگرسته و نسبت به ایجاد آن اهتمام لازم را معمول دارند. از سوی دیگر با توجه به این که در رشته تربیت بدنی هنرستان‌های تربیت بدنی به موضوع کارآفرینی توجه جدی نشده است، توصیه می‌شود در سرفصل دروس هنرستان‌های تربیت بدنی نیز به موضوع کارآفرینی ورزشی توجه لازم معمول گردد تا دانش‌آموزان در دوره هنرستان و در ادامه در دانشگاه بتوانند کارآفرینی ورزشی را به طور علمی فرا گیرند.

پنجمین مانع کارآفرینی ورزشی از منظر دانشجویان موانع مالی است. شاید در گذشته تصور بر این بود که کارآفرینی مستلزم داشتن سرمایه اولیه است. اما در مفهوم کارآفرینی یک کارآفرین باید بتواند فکر و ایده خود را تبدیل به سرمایه مادی کند. اما نبود سرمایه اولیه به طور واقعی یک مانع اساسی در کارآفرینی ورزشی محسوب می‌شود. در این راستا توصیه می‌شود در وزارت ورزش و جوانان طرحی آماده و در هیات

گذاران با احساس امنیت بیشتر نسبت به ایجاد کارآفرینی ورزشی اقدام کنند. همچنین از دیگر مواردی که موجب کاهش موانع قانونی کارآفرین می‌تواند باشد، اجرای کامل سیاست خصوصی‌سازی (اصل ۴۴) و رفع موانع قانونی جهت واگذاری باشگاه‌های ورزشی دولتی، قوانین و مقررات دست و پاگیر اخذ وام‌های بانکی و صادرات محصولات، وجود بیمه‌ی محصولات ورزشی و شفافیت قوانین و مقررات کشور در توسعه‌ی کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی از جمله مؤلفه‌های مؤثر برای کارآفرینی ورزشی محسوب می‌شوند. لذا برای رونق کارآفرینی در ورزش توصیه می‌شود مسئولین و متولیان کشور نسبت به رفع موانع مزبور اهتمام لازم را داشته باشند.

عرصه‌ی اقتصاد کشور داشته باشد. یعنی دولت با استفاده از ابزار قانون گذاری می‌تواند بسترها و شرایط فعالیت و کارآفرینی ورزشی در عرصه‌ی اقتصاد کشور را تسهیل و مهیا کند. به عقیده‌ی جامعه‌ی مورد نظر علاوه بر موانع خانوادگی، شخصیتی، پرورشی، علمی- تخصصی، مالی، فرهنگی- اجتماعی که می‌توانند به طرق مختلف از تحقق کارآفرینی ورزشی جلوگیری کنند، مسئولان کشور نیز نقش بسیار مهمی در جهت توسعه‌ی کارآفرینی ورزشی یا کاستن آن می‌توانند داشته باشند. از اینرو برای رونق کارآفرینی ورزشی مرتبط با موانع قانونی توصیه می‌شود، قوانین لازم جهت امنیت سرمایه‌گذاری در حوزه‌ی ورزش به تصویب برسد تا امنیت لازم سرمایه گذاری در ورزش فراهم شود. به طوری که سرمایه

منابع

- Ahmadi, A., Iranian, J., Ahmadi, A. (2012). Determining the relationship between the use of information technology with entrepreneurship and the job performance of high school staff in Bastak, Quarterly journal of Educational Leadership and Administration, 6(1): 9-250.
- Ashouri, T., Boroumand, M. R., Fazli Darzi, A. (2013). The Condition of Entrepreneurship Process in Mazandaran Sport Organizations, European Online Journal of Natural and Social Sciences, 2(3): 2206-2210.
- Boren, E. Amy (2010). Boren Emotional Intelligence: "The secret of successful entrepreneurship"? University of Nebraska - Lincoln, p. 32.
- Farahani, A., Ghasemi, H., Mohammadi, N. (2013). The study of Environmental factors affecting the entrepreneurial spirit of students graduate in Physical Education, 2(7): 61-74.
- Farahani, A., Ghoudarzi, M., Naderi, N. (2010). The Role of Formal Education and Extra-Curricular Programs of Physical Education (MSc courses) in Providing Entrepreneurial Skills for Postgraduates from Senior Students' Viewpoints, 2(6): 101-119.
- Forofhipur, H., Mozafari, A.M., Ashrafghnjooei, F. (2007). Evaluation and introduction of the most important priorities of entrepreneurship in sport from the point of views of sports Responsibilities in Iran, Research in Sport Sciences, (16): 55-68.
- Gholami, N. (2008). The study of barriers of entrepreneurship in the sport of Iran, The Master's Degree thesis, University of Tehran, Faculty of Physical Education and Sports Science, p:
- Gholampour, Z., Kolich, M. (2012). Evaluating the Effectiveness of Short Term Training Courses on Entrepreneurship Skills for Students and Graduates of Mazandaran Province, Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, (63): 129-151.
- Hamdipour, F., Janani, H. (2014). INFLUENCE OF GENDER ON TABRIZ SPORTS CLUB MANAGERS' ENTREPRENEURSHIP, Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences, 4 (S4), pp. 969-976.
- Harrison, C . K., & Sutton, W. A. (2008). The role of Business in Sport Entertainment, University Of Central Florida, College of Business Administration.
- Hoonari, H., Mandalizadeh, Z. (2013). Framework of Developing and Explaining an Entrepreneurship Mission Statement in Sport of Iran from the View Point of Sport Experts, 2(5): 49-60.
- Javadian Saraf, N., Shaje, R. (2001). Students' attitudes toward physical education and entrepreneurship barriers and business start-up problems after graduation, Research in Sports sciences, 8(22): 81-95.
- Karimi, S., Chezari, M., Moulder, M., Bemans, H. (2011). The environmental and cultural factors affecting the entrepreneurial intent of students, The first student entrepreneurship conference in Iran, Tehran. University of Tehran, P: 7.
- Manalizadeh, Z., Hoonari, H. (2010). Investigating Factors Affecting Entrepreneurship as Interdisciplinary Fields, Journal of Research in Interdisciplinary Studies in Humanities, 2, 113-136.

- Mohammadi, H.R., Ahmadi, A., S. (2011). Investigating the Relationship between Personality Characteristics and Desire to Entrepreneurship, *Journal of Women Sociology*, 2: 99-120.
- Najafi, M., Naderi Ghahfarokhi, Z., Shafiei, Z., Raedi Afsouran, N. (2014). "Investigating the Relationship between Emotional Intelligence and Entrepreneurship Competencies of Third Year High Schools Students in the City of Langarod", *Journal of Education and Practice*, 5(15), pp: 24-31.
- Nasirzadeh, A., Farahani, A. Rezai, S., Vatandoost, M. (2013). Appraising the Executive managers' entrepreneurial in sport organizations of Iran, 2(7): 129-144.
- Nazari, R., Oroofzadeh, S., Asgari, A. (2012). "The relationship of entrepreneurship with naturalistic and musical intelligences of Isfahan sports club directors". *International Journal of Sport Studies*, 2(7), pp: 328-333.
- Pourkiani, M., Abdouli, B. (2009). Investigating the Relationship between the Organizational Climate of Department of Physical Education and sport college the Entrepreneurial Spirituality in Bachelor's Degree Students, *Sport Management Studies*, 6(23): 123-136.
- Rezaei, F. (2011). Investigating barriers and opportunities of developing entrepreneurship in sport of Mazandaran province, Master Thesis, Sport Management, Shomal University, Amol, Iran.
- Sadeghi, M., Malakeneya, E. (2011). Students' Evaluation of Entrepreneurial Environments and Its Relationship with Entrepreneurial Intent, *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, (59): 68-89.
- Yadollahifarsi, J., Zali, M.R., Bagherifard, M. (2011). Identifying the Structural Factors Affecting the Development of Academic Entrepreneurship: A Case Study of the University of Applied Science, *Applied Science, Science and Technology Policy*, 13, pp 17-32.
- Zampetakis, L. A., Kafetsios, K., Bouranta, N., Dewett, T., Moustakis, V. S. (2009). "On the relationship between emotional intelligence and entrepreneurial attitudes and intentions". *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 15(6), pp: 595-618.

